

نکته

موسوی در جلسه شورای معاونان تأمین اجتماعی مطرح کرد؛

هم‌افزایی با شستا، زمینه‌ساز تحول اقتصادی

جلسه شورای معاونان سازمان تأمین اجتماعی برای اولین بار در محل شرکت سرمایه‌گذاری شستا برگزار و در این جلسه برنامه تحول راهبردی این شرکت توسط مدیرعامل شستا ارائه شد. مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی در این جلسه هم‌افزایی شستا با سایر حوزه‌های اقتصادی، این سازمان را زمینه‌ساز تحول دانست و گفت: «همکاری بین‌بخشی و هم‌افزایی با شرکت‌های اقتصادی تأمین اجتماعی که خارج از شستا هستند و همچنین بانک رفاه کارگران و شرکت‌های تابعه این بانک می‌تواند آثار مثبتی را برای همه مجموعه به دنبال داشته باشد.»

میرهاشم موسوی از پیشگامی مدیریت شستا در طراحی برنامه راهبردی تشکر کرد و گفت: «طراحی برنامه عملیاتی توسط شستا اقدامی ارزشمند است و با نقد و بررسی این برنامه و اجرایی شدن آن، امیدواریم شاهد تحول در این مجموعه باشیم.»

وی با بیان اینکه عملکرد موفق شستا موجب بهبود خدمت‌رسانی تأمین اجتماعی به جامعه هدف می‌شود، گفت: «ارزش افزوده دارایی، افزایش بهره‌وری، مدیریت مطلوب، افزایش بازدهی و سودآوری بیشتر و حرکت از بنگاهداری به سهامداری، محورهای اصلی برنامه تحولی در حوزه اقتصادی و سرمایه‌گذاری تأمین اجتماعی است.»

مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی با بیان اینکه توجه به مسئولیت‌های اجتماعی و سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر برخوردار از دیگر مسائل مورد توجه شستا خواهد بود، اظهار داشت: «در رشد و توسعه از منظر دینی، عدالت باید بستر رشد را شکل دهد و رشد منهای عدالت از منظر اقتصاد دینی برای ما ارزشی نخواهد داشت.»

موسوی همچنین بر لزوم طراحی برنامه تحولی برای شستا تأکید کرد و گفت: «باید در برنامه تحولی شستا، بخش‌هایی که می‌تواند جهش اساسی در حوزه‌های اقتصادی ایجاد کند را مورد توجه قرار دهید.»

وی افزود: «تحول باید در لایه‌های مدیریتی و عملیاتی پروژه نفوذ و رسوخ کند. باید برای شفاف‌سازی و مبارزه با فساد تا سود عملیاتی و برنامه‌های راهبردی و تحولی و اصلاح پورتفولی و افزایش بهره‌وری در بدنه فعالیت‌ی شستا برنامه عملیاتی طراحی شود و در غیر این صورت برنامه راهبردی در حد ادعا باقی می‌ماند و خروجی تحولی نخواهد داشت.»

موسوی ادامه داد: «سهم هر یک از بخش‌های شستا باید در برنامه تحولی مشخص باشد و هر بخش باید بداند که چه سهمی را در آثار تحول خواهد داشت و برای اجرای این برنامه دقیقاً چه تکالیفی را بر عهده دارد. تحول به معنای اصلاحات کوچک، اما مستمر و پایدار است. ما باید نقاط تحولی در شرکت‌ها را شناسایی کنیم. همچنین بر مجموعه نیز جهت ایجاد آثار تحول در این زمینه تمرکز کافی داشته باشیم.»

گزارش

لیلامرگن

روزنامه‌نگار

این روزها بسیاری از شهرهای کشور در شرایط مه‌دود فتوشیمیایی و آلودگی هوا هستند که بحران عمیق در زمینه سلامت مردم ایجاد می‌کند

برنامه‌های کاهش آلودگی شهرهای بزرگ به دلیل کمبود اعتبارات، اجرایی نشد کلانشهرهای ایران درگیر «مه‌دود» شیمیایی

کارشناسان می‌گویند این روزها کلانشهرهای کشور درگیر مه‌دود فتوشیمیایی یا اسمಾಗ هستند. مه‌دود از ترکیبی از آلاینده‌های هوا ساخته شده که می‌توانند به سلامتی انسان ضرر زده و به محیط زیست آسیب رسانند. در شرایط مه‌دود گروه‌های حساس می‌توانند جان خود را از دست دهند. آن‌طور که کارشناسان می‌گویند تاکنون ایران شاهد باران اسیدی نبوده اما بارها مه‌دود شیمیایی را تجربه کرده است. آمار دقیقی از روزهای درگیر مه‌دود شیمیایی در دسترس نیست، اما روزهایی که کمیته اضطرار تشکیل جلسه می‌دهد، احتمال وقوع این پدیده بسیار زیاد است و برای جلوگیری از تبعات آن بر جان انسان، تدابیر کوتاه‌مدت اضطراری در پیش گرفته می‌شود تا سطح آلاینده‌ها پایین بیاید و خانواده‌ها، داغدار عزیزان شان نشوند. بر اساس سوابق موجود، بیش از چهار تا پنج دهه است که کلانشهرهای کشور درگیر پدیده آلودگی هوا و به تبع آن مه‌دود شیمیایی هستند. اگر چه در ابتدا شاید فقط تهران و مشهد و چند شهر دیگر درگیر آلودگی هوا بودند، اما این روزها سیاهه مربوط به شهرهای آلوده رو به توسعه است. این یعنی برنامه‌های مناسبی برای کنترل آلودگی هوا اجرایی نشده است. آن‌طور که داریوش گل‌علیزاده معاون مرکز ملی هوا و تغییر اقلیم سازمان حفاظت محیط زیست می‌گوید ما قوانین مناسبی برای کاهش آلودگی هوا داریم، اما از آنجا که اعتبارات لازم در این زمینه پیش‌بینی نشده، برنامه‌های مرتبط نیز به درستی اجرایی نشده‌اند.

است. در منابع متحرک اگر آلودگی را کنترل کنیم، فضای بهتری می‌توانیم داشته باشیم، اما نباید از سایر منابعی که حتی سهم حداقلی در آلودگی دارند، غافل شویم. با کنترل این منابع احتمال دارد با حداقل امکانات و هزینه، به بیشترین دستاورد برسیم.» او اضافه می‌کند: «اکنون حتی اگر آلودگی هوا را هم کنار بگذاریم، مصرف انرژی یک بحث اقتصادی مهم است. اگر موتورخانه‌های منازل، بخش‌های تجاری و ساختمان‌های دولتی تنظیم شود، هم مصرف انرژی کمتر خواهد شد که متوجه اقتصاد خانوارها و مصرف‌کننده است و هم آلاینده کمتری توسط موتورخانه‌ها وارد محیط می‌شود.» معاون مرکز ملی هوا و تغییر اقلیم سازمان حفاظت محیط زیست درباره زمان اجرای برنامه‌های کاهش انتشار می‌گوید: «قوه قضاییه، قوه مقننه و دولت به دنبال این موضوع هستند که امسال با تأمین اعتبارات، مشکل اجرای برنامه‌های کاهش آلودگی هوا حل شود.» او ادامه می‌دهد: «ما پیشنهاد داریم در قانون برنامه هفتم و بودجه سال ۱۴۰۱ برنامه کاهش آلودگی هوا درج شود. اگر این برنامه آنجا ثبت شود، منابع مالی آن هم پیش‌بینی می‌شود. ما سال‌ها برنامه داشتیم و چون منابع مالی مورد نیاز اجرای برنامه‌ها تأمین نشده، به رغم اقدامات خوبی که در بهبود کیفیت سوخت و ارتقاء استاندارد خودرو داشتیم، اما شتاب و میزان انتشار آلاینده‌ها بیشتر شد و ورودی‌ها هنوز مسدود نشده است.» گل‌علیزاده بیان می‌کند: «سرمنشاء آلودگی هوا، رهاشده و در انتهای خط مابه دنبال کاهش انتشار هستیم. این یعنی انگار هیچ اتفاقی نمی‌افتد. در حالی که سال به سال سن ناوگان افزایش می‌یابد، تعداد خودرو افزایش می‌یابد، بارگذاری در حوزه خودرو بیشتر می‌شود و مصرف انرژی رشد می‌یابد و برنامه‌های کاهش انتشار نیز اجرایی نمی‌شود. ما در کشور سه برابر میانگین جهانی مصرف انرژی داریم و چون پایه تولید انرژی در ایران سوخت فسیلی است و بیش از ۹۷ درصد از این سوخت استفاده می‌شود، هر احتراقی چه در منابع متحرک و چه ثابت اتفاق بیفتد، آلودگی را تشدید خواهد کرد؛ ز بر منابع سر جای خودشان باقی خواهند ماند.» او درباره تعداد روزهای درگیر مه‌دود شیمیایی عنوان می‌کند: «در ایران مه‌دود شیمیایی اتفاق می‌افتد، اما ما بحث باران اسیدی را نداشتیم. در رابطه با تعداد روزهای مه‌دود شیمیایی آمار نداریم، اما اگر شاخص آلودگی هوا از ۱۰۰ تا ۱۵۰ باشد، شرایط برای گروه‌های حساس ناسالم است. اگر شاخص از ۱۵۰ به ۲۰۰ برسد، همه گروه‌ها درگیر خواهند شد. بالاتر از ۲۰۰ هم کمیته اضطرار در شهرها تشکیل جلسه می‌دهد. کمیته اضطرار یکسری برنامه‌های کوتاه‌مدت آنی را مصوب می‌کند که جلوی تشدید آلودگی و ورود به بحران را بگیرد. اینها اقدامات کوتاه‌مدت است اما ما باید سایر اقداماتی که در قانون پیش‌بینی شده را انجام دهیم و برای اجرای آن نیاز به تأمین اعتبارات لازم دارد.» او تأکید می‌کند: «باید خودروها و موتورسیکلت‌های فرسوده از رده خارج شوند، اما باید از انجام یکسری فعالیت‌ها نیز خودداری کنیم. در زمان تصویب قوانین باید از طرح‌هایی که برخلاف سیاست‌های کاهش آلودگی هوا هستند، جلوگیری کنیم. اگر قرار است پروژه‌هایی در کلانشهر اجرا کنیم که منجر به افزایش ترافیک و آلودگی می‌شود، باید در انجام آن تجدیدنظر شود و اجرای آن خودداری شود.»

رتبه اول آلودگی مربوط به منابع متحرک

داریوش گل‌علیزاده معاون مرکز ملی هوا و تغییر اقلیم سازمان حفاظت محیط زیست نیز در گفت‌وگو با آتی‌نو بر خلاف محبوب‌ترتبه اول آلودگی را به منابع متحرک می‌دهد، او می‌گوید: «شرایط انتشار آلودگی در اطراف هر کلانشهر متفاوت است. منابع اصلی آلودگی هوا منابع متحرک شامل خودرو سواری، خودروی بنزینی، موتورسیکلت و خودروهای دیزلی هستند و منابع ثابت هم کارخانجات، بخش تجاری، بخش مسکونی و حتی مراکز دفن پسماند به شمار می‌روند که زمینه آلوده شدن هوا را فراهم می‌سازند.» زمستان هر سال دعوی بر سر اینکه مازوت‌سوزی در نیروگاه‌ها منجر به آلودگی هوای شهرها می‌شود، بین وزارت نیرو و سازمان حفاظت محیط زیست درمی‌گیرد. گل‌علیزاده درباره سهم نیروگاه‌ها در آلودگی هوای کلانشهرها می‌گوید: «میزان آلودگی نیروگاه‌ها بستگی به نوع سوخت مصرفی دارد. یعنی بسته به اینکه گاز، نفت گاز یا مازوت مصرف شود، میزان آلودگی متفاوت است. مادر کلانشهرهایی مانند تهران، کرج، اصفهان و شازند اراک مازوت مصرف نمی‌کنیم. نیروگاه‌هایی که امکان مصرف مازوت را دارند از دسته نیروگاه‌های حرارتی و نیروگاه‌های بخاری هستند. صرفاً این دسته از نیروگاه‌ها که تعداد آنها بیش از ۱۶ واحد در کشور نیست، امکان مصرف مازوت را دارند.» او اضافه می‌کند: «در تهران نیروگاه بعثت این ویژگی را دارد، اما از سال ۹۳ مخزن مازوت آن پلمب است و صرفاً گاز مصرف می‌کند. نیروگاه منتظرالقائم نیز مخزن‌اش پلمب است. در بخشی از مواقع از نفت گاز استفاده می‌کند. دو نیروگاه در اصفهان قابلیت مازوت‌سوزی دارند. یکی نیروگاه اسلام‌آباد و دیگری نیروگاه شهید منتظری شاهین‌شهر است که آنها نیز از گاز استفاده می‌کنند. نیروگاه شازند اراک سال گذشته یک هفته تا ۱۰ روز از مازوت استفاده کرد، اما عموماً از گاز و نفت گاز استفاده می‌کند. در حال حاضر عامل اصلی انتشار آلودگی هوا و افزایش و تشدید آلودگی هوا نیروگاه‌ها نیستند. خودروهای فرسوده، موتورسیکلت فرسوده، خودروهای دیزلی حمل بار و حتی حمل‌ونقل مسافر، سیستم‌های فرسوده‌ای هستند که در حال تردند و هوا را آلوده می‌کنند؛ زیرا فیلترهای جذب دوده ندارند و سهم بالایی در انتشار آلاینده‌ها به‌ویژه ذرات معلق دارند.»

اجرا نشدن راهکارها به دلیل نبود اعتبارات

معاون مرکز ملی هوا و تغییر اقلیم، سازمان حفاظت محیط زیست درباره راهکارهای پیش‌بینی شده برای کاهش آلودگی هوا عنوان می‌کند: «در رابطه با کاهش آلودگی هوا، هم در قانون هوای پاک و هم آیین‌نامه‌های اجرایی به خوبی راهکارها مشخص شده است؛ منتها راهکارهای اجرایی نشده و ما همچنان آلودگی هوا را داریم.» او اضافه می‌کند: «شرایط کشور به دلیل بحث تحریم و افزایش هزینه‌ها همچنین عدم تأمین اعتبارات مورد نیاز، به گونه‌ای است که راهکارهای کاهش آلودگی هوا اجرایی نشد؛ اگر راهکارهای اصلی شامل از رده خارج کردن خودروهای فرسوده، نوسازی و توسعه حمل‌ونقل عمومی، توسعه انرژی تجدیدپذیر و به کارگیری موتورسیکلت‌های برقی، اگر اجرایی می‌شد، ما مشکل کمتری داشتیم.» گل‌علیزاده بیان می‌کند: «این راهکارها در آلودگی هوا بسیار اثر بخش

بسیاری از واحدهای صنعتی و معدنی نیز وجود دارد. صنایع سیمان و همچنین صنایع فلزی مانند آهن و فولاد برای مصرف سوخت خود یا مجبورند گاز استفاده کنند و یا در شرایطی که کشور با کمبود گاز مواجه است، انرژی از دست رفته خود را از طریق سوخت مازوت جبران می‌کنند. مازوت داخل کشور توسط صنایعی مانند پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها تولید و این سوخت در داخل کشور مصرف می‌شود. در مواقع اضطراری که سرمایه هوا بیش از حد است و افزایش مصرف گاز رخ می‌دهد، برای جبران نیاز سوخت صنایع، مازوت در اختیار آنها قرار می‌گیرد.» محبوب‌فر عنوان می‌کند: «بنابر این در شرایط کمبود گاز، صنایع فلزی، معدنی، نیروگاه‌ها و صنایع سیمان از سوخت غیر استاندارد مازوت استفاده می‌کنند که بسیار سرطان‌زا است. در حال حاضر تعداد فونی ناشی از آلودگی هوا و مرگ‌های زودرس ناشی از آلودگی هوا، حتی نسبت به بیماری‌هایی مانند کرونا یا ناراحتی‌های قلبی و عروقی و یا انواع سرطان در حال رکوردشکنی است. با این توضیح که خود کرونا و انواع بیماری‌هایی مانند سگته‌های قلبی و مغزی، قطعاً با ارتباط با آلودگی‌ها نیست.»

فقدان نظارت‌های کافی

این عضو انجمن علمی بهداشت محیط ایران منابع متحرک آلاینده را نیز یکی دیگر از منابع مهم آلودگی در کشور توصیف می‌کند که در رتبه بعد از صنایع قرار می‌گیرند. او عنوان می‌کند: «خودروهای شخصی، ناوگان حمل‌ونقل عمومی در کلانشهرهای کشور که عمدتاً فرسوده بوده و مستهلک شده‌اند هم جزء منابع آلاینده متحرک هستند. هم نظارتی در خصوص استانداردسازی شاخص‌های آلودگی این منابع وجود ندارد و هم همه این مسایل دست به دست هم داده‌اند تا ما شاهد افزایش آلودگی هوادر سطح کشور باشیم.» محبوب‌فر درباره وقوع مه‌دود شیمیایی در کلانشهرها بیان می‌کند: «مادر فصل سرد سال به دلیل پایداری که در هوا وجود دارد و پدیده وارونگی (یا اینورژن)، شاهد مه‌دود فتوشیمیایی هستیم. در زمستان‌ها لاجرم آلاینده‌هایی که از صنایع منتشر می‌شوند، داخل هوا فرستاده می‌شوند و آلاینده‌های منابع متحرک در شرایط پایداری هوا و وارونگی هوا در زیر نور خورشید، تبدیل به مه‌دود فتوشیمیایی می‌شوند که بسیار خطرناک است.» او اضافه می‌کند: «این روزها بسیاری از شهرهای کشور در شرایط مه‌دود فتوشیمیایی و وارونگی هوا هستند که بحران عمیق در زمینه سلامت مردم ایجاد می‌کند.» این عضو انجمن علمی بهداشت محیط ایران می‌گوید: «در حال حاضر مشکل آلودگی هوا و رفع آلودگی هوا از طریق اینکه صنایع همچنان هوا را آلوده کنند، مازوت مصرف کنند یا سایر سوخت‌های غیر استاندارد را استفاده کنند بادر ختکاری و توسعه فضای سبز امکان‌پذیر نیست. مسئولان نعل وارونه می‌زنند. من معتقدم در شرایطی که آلودگی هوا از حالت بحرانی و کشنده بودن هم عبور می‌کند، حتماً باید صنایع به طور موقت تعطیل شوند تا هم هیچ نظارت و بازرسی صورت نمی‌گیرد. اگر هم نظارت و بازرسی‌هایی صورت می‌گیرد، به صورت صوری است. اگر غیر از این بود، ما شاهد کاهش آلودگی هوا بودیم.» او ادامه می‌دهد: «مازوت‌سوزی علاوه بر نیروگاه‌ها در

عامل کندی اجرای برنامه‌ها

همه تبعات مه‌دود شیمیایی را می‌توان با کنترل آلاینده‌ها به حداقل رساند، اما چرا ایران در اجرای برنامه‌های کاهش آلودگی هوا با وجود سابقه طولانی موفق نیست؟ محمدرضا محبوب‌فر عضو انجمن علمی بهداشت محیط ایران در گفت‌وگو با آتی‌نو عنوان می‌کند: «این عدم پیشرفت به نوع حکمرانی محیط زیستی داخل کشور بازمی‌گردد. نوع حکمرانی محیط زیستی در ایران با منافع عده‌ای توأم شده است. این مسأله منجر به این شده است که اجرای برنامه‌های کاهش آلودگی هوا از برنامه سوم تا به امروز که در حال پیاده‌سازی برنامه ششم هستیم، به تعویق افتد.» او یادآور می‌شود: «ما قوانین و مقررات در این زمینه کم نداریم. از جمله می‌توان به اصول متعدد قانون اساسی و قوانینی مثل قانون هوای پاک اشاره کرد که به رغم اینکه در این قوانین ۱۴ نهاد، متولی و متعهد برای کاهش آلودگی هوا شدند، اما ما مشاهده می‌کنیم که متأسفانه اراده‌ای برای کنترل آلودگی وجود ندارد.»

تداوم مازوت‌سوزی

عضو انجمن علمی بهداشت محیط ایران در بخش دیگری از سخنان خود صنایع را مهمترین منبع آلاینده در کشور معرفی کرد. او می‌گوید: «جازه دهید که رتبه اول منابع آلودگی هوا در کشور را متوجه صنایع بدانیم؛ صنایعی که به رغم اینکه مازوت‌سوزی هم‌اکنون برای واحدهای صنعتی، معدنی و نیروگاه‌ها ممنوع شده، اما هنوز شاهدیم که این قانون و مصوبه را رعایت نمی‌کنند. از یک سو سازمان محیط زیست و از سوی دیگر سایر وزار تخانه‌ها اعلام می‌کنند که مازوت‌سوزی ممنوع است اما این مصوبه اصلاً رعایت نمی‌شود و فقط حد در شعار است.» این عضو انجمن علمی بهداشت محیط ایران اضافه می‌کند: «متأسفانه سوخت غیر استاندارد در بخش صنعت استفاده می‌شود. در خصوص شاخص‌های آلاینده صنایع هم هیچ نظارت و بازرسی صورت نمی‌گیرد. اگر هم نظارت و بازرسی‌هایی صورت می‌گیرد، به صورت صوری است. اگر غیر از این بود، ما شاهد کاهش آلودگی هوا بودیم.» او ادامه می‌دهد: «مازوت‌سوزی علاوه بر نیروگاه‌ها در